

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2015 M. GEGUŽĖS 13 D. NUTARIMO NR. 498 „DĖL VALSTYBĖS
INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ INFRASTRUKTŪROS KONSOLIDAVIMO IR JOS
VALDYMO OPTIMIZAVIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO
(TAP-21-1797; TAIS-21-33114(2))**

2022-04-12 Nr. NV-952
Vilnius

Projekto rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIM).

Projekto tikslas. Projektu siekiama:

- toliau *tęsti pradėtą IT infrastruktūros konsolidavimą* ir į IT konsolidavimo procesuose dalyvaujančių institucijų sąrašą įtraukti naujas institucijas, kurios jame dalyvaus nuo 2022-07-01;
- *pradėti įgyvendinti naują centralizuotai teikiamų IT paslaugų etapą*, išplečiant IVPK, kuris yra paskirtas IT paslaugų teikėju, funkcijas taip, kad jos apimtų ir sisteminių bei taikomųjų programų priežiūrą.

Dabartinė situacija. Siekiant optimizuoti institucijų IT infrastruktūros valdymą ir sudaryti prielaidas efektyviau panaudoti IT srities žmogiškąjį potencialą, 2020 metais buvo pradėtas IT infrastruktūros konsolidavimo procesas. Siekiant sklandesnio IT infrastruktūros konsolidavimo buvo nuspręsta valstybės IT infrastruktūrą konsoliduoti palaipsniui. Įvertinant tai, EIM buvo pavesta kasmet patikslinti Projektu keičiamu Vyriausybės 2015 m. gegužės 13 d. nutarimu Nr. 498 „Dėl valstybės informacinių technologijų infrastruktūros konsolidavimo ir jos valdymo optimizavimo“ (toliau – Nutarimas) tvirtinamą IT infrastruktūros konsolidavimo procesuose dalyvaujančių institucijų sąrašą.

Jeigu 2021 metais buvo konsoliduojama **6 institucijų** IT infrastruktūra, tai nuo 2022-01-01 į IT infrastruktūros konsolidavimo procesą yra įtrauktos **69 institucijos**, IT paslaugų **teikėjas joms teikia 7 grupių IT paslaugas**.

Tačiau *institucijos turi poreikį centralizuotai gauti dar daugiau IT paslaugų*, pvz., taikomųjų programų priežiūra, vidaus administravimo informacinių sistemų kūrimas, priežiūra ir plėtojimas ir pan. Taigi, nors IVPK yra formuojama aukštos kompetencijos IT specialistų komanda, kuri pajėgi užtikrinti tam tikrų standartizuotų IT paslaugų teikimą, tačiau į IT infrastruktūros konsolidavimą įtrauktų institucijų IT specialistai kol kas vis dar turi rūpintis institucijai reikalingomis IT paslaugomis, kurias iš esmės galėtų centralizuotai teikti IVPK. *Šią problemą siekiama spręsti plečiant IT paslaugų teikėjo funkcijas, kad šis galėtų institucijoms teikti kuo platesnį spektrą IT paslaugų*.

Projekto esmė. Į tolesnį IT infrastruktūros konsolidavimo etapą nuo 2022-07-01 įtraukiamos dar **67 institucijos**. Dauguma jų yra įrašytos į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą, kitos institucijos į IT infrastruktūros konsolidavimo procesą įtrauktos jų pačių prašymu, pvz., Lietuvos administracinių ginčų komisija ir kt.

Projektu *siūloma atlikti ir šiuos pakeitimus*:

- *patikslinti Nutarimo 1 punktą ir nustatyti, kad IT infrastruktūros konsolidavime dalyvautų tik iš valstybės biudžeto išlaikomos institucijos*;

(atsižvelgiant į šį Nutarimo 1 punkto pakeitimą, Projektu siūloma patikslinti Nutarimo priedą išbraukiant iš jo Valstybinę ligonių kasą prie Sveikatos apsaugos ministerijos su teritorinėmis ligonių kasomis, kurios išlaikomos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto. Šios institucijos į IT infrastruktūros konsolidavimo procesą buvo įtrauktos tik nuo 2021-07-01, tad jokie veiksmai, susiję su

jų valdomų informacinių išteklių perkėlimu į valstybės informacinių technologijų infrastruktūrą, nebuvo pradėti);

- patikslinti Nutarimo 6.2.4 papunktį ir paankstinti Projekto, kuriuo tikslinamas Nutarimo priedas, pateikimo Vyriausybei terminą;

(toks pakeitimas siūlomas siekiant iki valstybės biudžeto planavimo pradžios spėti nustatyti į IT infrastruktūros konsolidavimą įtraukiamų valstybės institucijų IT paslaugų poreikį bei apskaičiuoti tam reikalingas valstybės biudžeto lėšas. Praktika parodė, kad šiuo metu nustatytas laikotarpis – nuo vasario 1 d., kai Nutarimo projektas turi būti pateiktas Vyriausybei, iki gegužės 1 d., kai informacija apie reikalingus biudžeto asignavimus turi būti pateikta Finansų ministerijai, – yra pernelyg trumpas);

- patikslinti Nutarimo 6.2.5 papunktį siekiant IT paslaugų finansavimo mechanizmą dar labiau priderinti prie valstybės biudžeto planavimo proceso;

(nurodytam tikslui pasiekti būtina užtikrinti, kad visi IT infrastruktūros konsolidavimo procese dalyvaujantys subjektai reikalingus veiksmus atliktų laiku, todėl Projektu siūloma įtvirtinti nuostatas, kad IT paslaugų teikėjas per 10 darbo dienų nuo Nutarimo 6.2.4 papunktyje nurodyto termino įsigaliojimo dienos pateiktų IT paslaugų teikimo sutarčių projektus IT infrastruktūros konsolidavimo procese dalyvausiančioms institucijoms);

- patikslinti Nutarimo 7.7 papunktį ir išbraukti nuostatą, kad institucijos IT infrastruktūrą valdo ir jos priežiūrą atlieka savarankiškai, jeigu ši infrastruktūra skirta valstybės informaciniams ištekliams tvarkyti teisės saugos tikslais;

(galiojanti Nutarimo 7.7 papunkčio nuostata neleidžia į IT infrastruktūros konsolidavimo procesą įtraukti tokių institucijų, kaip Teisingumo ministerija, Kalėjų departamentas prie Teisingumo ministerijos ir jam pavaldžios įstaigos, Vidaus reikalų ministerija ir kt. Pažymėtina, kad Teisingumo ir Vidaus reikalų ministerijos valdo nemažai registrų ir valstybės informacinių sistemų, kuriose tvarkoma informacija priskiriama aukščiausios kategorijos valstybės informaciniams ištekliams).

Siekiant išplėsti IT paslaugų teikėjo funkcijas, Projektu **siūloma pavesti IVPK teikti dar dviejų naujų grupių IT paslaugas:**

- taikomoji programa, teikiama kaip paslauga;

- bendrųjų informacinių sistemų kūrimas, priežiūra ir vystymas, teikiama kaip paslauga.

Šių, kaip ir visų kitų IT paslaugų, išsamus sąrašas, aprašai ir minimalios parametrų reikšmės bus detalizuotos IT paslaugų kataloge, iš kurio bus aišku, kokios funkcijos lieka valstybės institucijoje, ir kokios pereina IT paslaugų teikėjui. Kadangi iki paslaugų teikimo pradžios ekonomikos ir inovacijų ministrui reikės priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, o IT paslaugų teikėjui – pasirengti teikti naujas IT paslaugas, minėtas IT paslaugas siūloma pradėti teikti kiek vėliau:

- taikomųjų programų paslaugas nuo 2022-07-01;

- bendrųjų informacinių sistemų kūrimo, priežiūros ir tobulinimo paslaugas nuo 2023-07-01.

Įgyvendinus Projekte numatomą IT infrastruktūros konsolidavimo procesą bus pasiekti šie pokyčiai:

- bus išvengta darbų dubliavimo valstybės informacinių išteklių kūrimo ir tvarkymo srityje;

- bus centralizuota IT infrastruktūros priežiūra ir sukurta tvari IT infrastruktūros plėtra, išspręstos decentralizuotos IT infrastruktūros valdymo problemos;

- atpigs IT infrastruktūros eksploatavimas, nes už tą pačią lėšų sumą bus sukurama 20–35 proc. daugiau naudos;

- IVPK bus sukoncentruoti aukščiausiojo lygio IT vadovai ir specialistai (duomenų ir sistemų architektai, analitikai ir kt.).

Valstybės biudžeto lėšų poreikis. Į sąrašą įtrauktų valstybės institucijų IT infrastruktūros konsolidavimas bus vykdomas iš joms skirtų valstybės biudžeto asignavimų, kurie iš IT infrastruktūros konsolidavimo procese dalyvausiančių institucijų biudžeto bus perkelti į valstybės IT paslaugų teikėjo biudžetą. IT infrastruktūros konsolidavimui įgyvendinti planuojama skirti ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemonių lėšų (95 mln. Eur).

Derinimas. Projektas buvo paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Projektas buvo pateiktas derinti Vyriausybės kanceliarijai, ministerijoms, IT infrastruktūros konsolidavimo procese dalyvaujančioms ir į šį procesą nuo 2022-07-01 įtraukiamoms institucijoms.

Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo, Sveikatos apsaugos, Švietimo, mokslo ir sporto bei Žemės ūkio ministerijos, Vadovybės apsaugos tarnyba, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba ir Viešųjų pirkimų tarnyba Projektą suderino be pastabų.

Energetikos ministerija, Lietuvių kalbos institutas, Lietuvos statistikos departamentas, Mokestinių ginčų komisija prie Vyriausybės, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Valstybinis mokslinių tyrimų institutas ir Inovatyvios medicinos centras pastabų nepateikė.

Į Aplinkos, Finansų, Kultūros, Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijų, Ryšių reguliavimo tarnybos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Vyriausybės atstovų įstaigos pateiktas pastabas ir pasiūlymus buvo atsižvelgta.

Dėl Vyriausybės kanceliarijos, Krašto apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijų bei Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos pateiktų pastabų, į kurias neatsižvelgta, yra pateikiama derinimo pažyma, kurioje išdėstyt pagrįsti argumentai.

Pažymėtina, kad remiantis 2021-06-01 Tarpinstitucinio pasitarimo protokolu Nr. 22 (1 kl.) ***Projektas buvo įtrauktas į galimo didesnio poveikio teisės aktų projektų sąrašą.*** Atlikto išsamesnio teisės akto projekto poveikio vertinimo ir įvykusių viešųjų konsultacijų rezultatai bus išsamiau pristatomi ministerijų kancleriams Tarpinstituciniame pasitarime kartu su teikiamu Projektu.

2021-12-10 buvo organizuotos viešosios konsultacijos dėl IT infrastruktūros konsolidavimo Microfoft Teams platformoje, kuriose dalyvavo 37 atstovai iš valstybės institucijų ir įstaigų bei verslo įstaigų. Jų metu viešųjų konsultacijų dalyviai buvo supažindinti su IT infrastruktūros konsolidavimo eiga ir Projektu siūlomais pokyčiais, buvo atsakyta į techninio pobūdžio dalyvių klausimus.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatom. Projektu įgyvendinamos Aštuonioliktosios Vyriausybės programos 207.3 papunkčio nuostatos, taip pat atliekamas Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 9.2.3 papunktyje numatytas veiksmas.

Dalykinio vertinimo išvada. Įvertinę Projekto nuostatų turinį, manome, kad iš jų lieka iki galo neaiškus IT infrastruktūros, sisteminės ir taikomosios programinės įrangos konsolidavimo modelis, pateiktose ir naujai apibrėžiamose sąvokose trūksta sistemiškumo, todėl siūlome Projektą tikslinti.

1. Siekiant nuosekliai pereiti prie naujo informacinių technologijų konsolidavimo etapo, siūlome sistemškai tikslinti Projektu keičiamo Nutarimo 2 punktą, išdėstant jį taip: „2. Optimizuoti valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, sisteminės ir taikomosios programinės įrangos valdymą, kad valstybės institucijos valstybės informacinių technologijų infrastruktūrą, sisteminę, taikomąją programinę įrangą ir jos priežiūrą bei konsultavimo paslaugas gautų kaip centralizuotai teikiamas informacinių technologijų paslaugas.“

2. Patikslinus Projektu keičiamo Nutarimo 2 punktą, atitinkamai turėtų būti keičiamas ir Nutarimo 3 punkto turinys, išdėstant jį taip: „3. Įgyvendinti valstybės informacinių technologijų infrastruktūros konsolidavimą, sisteminės ir taikomosios programinės įrangos, jos valdymo ir priežiūros optimizavimą iki 2027 m. gruodžio 31 d.“.

3. Vietoj Projekto 4.1 papunktyje apibrėžiamos sąvokos „Bendroji informacinė sistema“ siūlome vartoti sąvoką „Bendro naudojimo taikomoji programinė įranga“ ir Projekte apibrėžti ją programinę įrangą, skirta vartotojo (kartais kitos taikomosios programinės įrangos) tam tikros srities užduotims spręsti, naudojant kompiuterius ir yra centralizuotai palaikoma bei naudojama daugiau nei vienos institucijos vartotojų.

4. Siekiant aiškumo siūlome atsisakyti Projekto 4.4 papunktyje apibrėžiamos sąvokos „Taikomoji programa“ ir vietoj jos nustatyti ir apibrėžti dvi sąvokas: „4.4. Sisteminė programinė

įranga – programinė įranga, skirta kompiuterinės įrangos komponentų kontrolei, valdymui ir sąveikai ar taikomosios programinės įrangos veikimui užtikrinti“ ir „4.5. Taikomoji programinė įranga – programinė įranga, skirta tam tikros srities vartotojo užduotims spręsti naudojant kompiuterių technologijas“.

5. Reikėtų tikslinti Projekto 5.1.8 papunkčio formuluotę, nurodant, kad sisteminė programinė įranga, teikiama kaip paslauga.

6. Siūlome pakeisti Projekto 5.1.9 papunkčio formuluotę, nurodant, kad taikomoji programinė įranga, teikiama kaip paslauga.

7. Siūlome papildyti Projektą 5.1.10 papunkčiu ir nurodyti, kad bendro naudojimo taikomoji programinė įranga, teikiama kaip paslauga.

8. Siekiant aiškumo, siūlome papildyti Projektą 6.2.6 papunkčiu ir nurodyti, kad ekonomikos ir inovacijų ministrui pavedama patvirtinti bendro naudojimo taikomosios programinės įrangos, teikiamos kaip paslauga, sąrašą.

Siūlome atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir Teisės grupių pastabas bei Projektą **svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime (I dalyje).**

Vyriausioji patarėja

Sigita Panovienė